

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-5-49 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 14-15/268-112
Karar Tarihi : 16.04.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Murat AYBER, İmren SEYRANTEPE, Hasan ADIYAMAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Aydın Ticaret Odası
Ürgerpaşa Cad. No:13 Aydın

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - As Ado Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Pazarkuran Mah. 7 Eylül Cad. No:153 Ortaklar/Aydın
- Asbeton Yapı Mühendislik Nakliye İnş. San. ve Tic. A.Ş.
Astim Organize Sanayi Bölgesi 2. Cad. No:7 Aydın
- Betontaş Hazır Beton Sanayii ve Ticaret Ltd. Şti.
Cumhuriyet Mah. Akeller Cad. No:58 Söke/Aydın
- Mendes İnş. Nak. Haf. Taah. Tic. Ltd.Şti.
Kurtuluş Mah. 2043 Sok. No:2 Aydın
- Serttaş İnşaat Taahhüt Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
1.Sanayi Sitesi Sanayi Cad. No:13 Aydın
- Sölen Beton Yapı Elemanları San. ve Tic. Ltd. Şti.
1.Sanayi Sitesi Sanayi Cad. No:35 Aydın
- Çimbeton Hazır beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.
Eski Kemalpaşa Cad. No:19 İzmir
- Modern Beton San. Tic. A.Ş.
Ankara Yolu 35. km Kaklık/Denizli
- Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Turizm İth. İhr. San.
ve Tic. Ltd. Şti.
Ata Mah. Alabanda Sokak. No:30 Astis/Aydın
- Batı Beton A.Ş.
Ankara Cad. No:335 Bornova/İzmir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Aydın ilinde hazır beton alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin tekelleşme yoluyla fahiş fiyat uyguladıkları iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 28.11.2013 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 07.02.2014 tarih ve 2013-5-49/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 19.02.2014 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 14-07/142-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 08.04.2014 tarih ve 2013-5-49/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Aydın iline hazır beton tedarik eden hazır beton firmalarının uyguladıkları fiyatların Türkiye'nin hiçbir yerinde olmayacak düzeyde fahiş olduğu ve bu fahiş fiyat farkının tamamen söz konusu firmaların tekel oluşturmalarından kaynaklandığı iddialarına yer verilmektedir. Ayrıca Kurum kayıtlarına

14-15/268-112

31.01.2014 tarih ve 634 sayı ile giren ek bilgide, gönderilen 2013 yılı Ağustos ve Kasım aylarına ait fatura örneklerine dayanılarak, kısa dönem içerisinde fiyatlara 20 TL civarında zam uygulandığı da belirtilmektedir.

- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ve şikayetin reddedilmesinin yerinde olacağı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Teşebbüsler

I.1.1. Asbeton Yapı Mühendislik Nakliye İnş. San. ve Tic. A.Ş. (ASBETON)

- (5) 1999 yılında kurulmuş olan ASBETON Aydın'da, hazır beton, prefabrik ve prekast yapı elemanlarının ara ve nihai ürünlerinin üretilmesi, pazarlanması ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün Aydın merkezde bir adet hazır beton tesisi bulunmaktadır.

I.1.2. As Ado Hazır Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş. (AS ADO BETON)

- (6) As Çimento A.Ş. ekonomik bütünlüğünde yer alan firma, hazır beton üretimine 1997 yılında Antalya'da başlamıştır. Hâlihazırda Antalya, Denizli, Isparta, Aydın ve Konya'da kurulu 22 beton santrali ile faaliyet göstermektedir.

I.1.3. Modern Beton San. Tic. A.Ş. (MODERN BETON)

- (7) 1993 yılında Denizli Çimento Sanayi Tic. A.Ş. kuruluşu olarak faaliyete başlayan Modern Beton, Denizli, Aydın, İzmir, Manisa, Antalya, Muğla ve Afyonkarahisar illerinde bulunan 16 tesisinde hazır beton, agrega ve beton boru elemanı bütüncü üretim alanlarında faaliyet göstermektedir. Şirketin Aydın ilinde Merkez ve Kuşadası olmak üzere iki adet hazır beton tesisi vardır. Söke ilçesinde bulunan hazır beton tesisinin üretimi Ocak 2013'te durdurulmuş olup Kasım 2013 itibarıyla Mendeş İnş. Nak. Haf. Taah. Tic. Ltd. Şti. (MENDEŞ) firmasına kiralanmıştır.

I.1.4. MENDEŞ

- (8) 1985 yılında Mendeş Ailesi bünyesinde Muş'ta kurulmuş olup, 2002 yılında Muğla, 2005 yılında İncirliova/Aydın mevkiilerinde hazır beton tesislerini faaliyete geçirmiştir. Aydın ilinde İncirliova ve Söke olmak üzere iki adet tesisi mevcuttur. Söke tesisi 12 Kasım 2013'te üretime başlamıştır.

I.1.5. Betontaş Hazır Beton Sanayii ve Ticaret Ltd. Şti. (BETONTAŞ) ve Taşyakan İnşaat Malzemeleri Ltd. Şti. (TAŞYAKAN İNŞAAT)

- (9) BETONTAŞ Aydın ili Söke ilçesinde kurulu bir adet hazır beton tesisi ile faaliyet göstermektedir. Batı Söke Çimento Sanayi T.A.Ş.'nin çimento bayiliğini yürüten TAŞYAKAN İNŞAAT ise BETONTAŞ ile aynı ortaklık yapısında bulunup, fiziki olarak da aynı merkezden yönetilmektedir.

I.1.6. Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Turizm İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (IRMAK BETON)

- (10) IRMAK BETON 2011 yılında kurulmuştur. Aydın ve Söke olmak üzere iki adet hazır beton tesisi vardır. Aydın, Söke, Kuşadası, Ortaklar, Germencik, İncirliova, Selçuk, Didim bölgelerinde hazır beton alanında faaliyetlerine devam etmektedir.

I.1.7. Şölen Beton Yapı Elemanları San. ve Tic. Ltd. Şti. (ŞÖLEN BETON)

- (11) Teşebbüs Aydın ilinde 2013 yılı Haziran ayından itibaren Çimbeton Hazır beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. (ÇİMBETON) bayisi olarak hazır beton ve çimento satışı gerçekleştirmektedir. Hazır beton alanında kendi üretimi bulunmamaktadır.

I.1.8. ÇİMBETON

- (12) Şirket Çimentoş Grup bünyesinde faaliyet göstermektedir. Aydın ili sınırları içerisinde ÇİMBETON'a ait Aydın/Merkez, Nazilli ve Kuşadası olmak üzere üç adet hazır beton tesisi bulunmaktadır.

I.1.9. SERTTAŞ İNŞAAT (Serttaş İnşaat Taahhüt Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.)

- (13) SERTTAŞ İNŞAAT 1989 yılında kurulmuş ve halen Aydın'da Denizli Çimento T.A.Ş.'nin ve MODERN BETON'un bayiliğini yapmaktadır. Hem çimento hem de hazır beton pazarlaması ve satışını yapmakta olan teşebbüsün kendisine ait hazır beton üretimi bulunmamaktadır.

I.1.10. Batı Beton A.Ş. (BATI BETON)

- (14) Batı Söke Çimento T.A.Ş.'nin büyük hissedarı olan ve İzmir'de kurulu Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayi A.Ş. bünyesinde bulunan BATI BETON'un, Aydın merkez ve Söke ilçesinde olmak üzere iki adet hazır beton tesisi bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (15) Hazır beton; belirli oranlarda çimento, doğal veya yapay agrega, su ve belli katkı malzemelerinin mikserle karıştırılması yöntemiyle üretilen bir inşaat malzemesidir. Hazır beton ürünleri, kullanım amaçları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılabilir de, alt ürün grupları arasında yüksek arz ikamesi bulunmaktadır. Rekabet Kurulunun yerleşik içtihadı uyarınca anılan ürünlere ilişkin alt ürün pazarı tanımlanmasına gerek duyulmamış, bu çerçevede, ilgili ürün pazarı "hazır beton pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (16) Hazır beton pazarında ilgili coğrafi pazarın belirlenmesinde, hazır betonun en fazla iki saat içinde tüketilmesinin gerekli olması sebebiyle yaklaşık 50 km mesafeye kadar taşınabiliyor olması göz önüne alınmaktadır.
- (17) Önaraştırma konusu teşebbüsler Aydın il merkezi ve çevresinde faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte, değerlendirme bakımından sonuca etkili olmaması nedeniyle dosya kapsamında kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımı yapılmasına gerek duyulmamıştır.

I.3. Yapılan İnceleme

- (18) Dosya konusu iddia kapsamında raportörlerce, Aydın iline beton satışı gerçekleştiren teşebbüslerde yerinde incelemeler yapılmış, Aydın Ticaret Odası'nda başvuru sahipleri ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Anılan görüşmede; hazır beton alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin çimentodaki fiyat artışını hazır beton fiyatlarına yansıttığı, ancak fiyatların aynı seyirde ilerlemesinin hazır beton firmaları arasında 2013 yılı Haziran ve Aralık aylarında gerçekleşen bir anlaşmadan kaynaklandığının düşünüldüğü ifade edilmiştir. Ayrıca, başvuru sahiplerince anılan dönemde Aydın'da hazır beton fiyatı artışlarının, çevre illerde örneğin, İzmir ilindeki fiyat artışlarının oldukça üzerinde olduğu da belirtilmiştir.
- (19) Dosya mevcudunda ayrıntılarına yer verilen 2013 yılı Ocak – Aralık dönemine ilişkin C25 beton türünde aylık ortalama satış fiyatı tablosu ve grafiği incelendiğinde; Aydın'da faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin en çok satışını yaptıkları C25 türü betonun fiyatlarının, yıl boyunca (.....) ÇİMBETON haricindeki teşebbüsler bakımından genel olarak arttığı belirlenmiştir. (.....) Bu artışların iddiaya konu ikinci 6 aylık dönem öncesinden başlayan Mart 2013'den itibaren süregelen bir artış olduğu, Temmuz sonrası artış oranlarının Temmuz öncesi artış oranlarının altında kaldığı görülmüştür. (.....) Söz

konusu fiyat artışının gerekçelerinin incelenmesinde öncelikle, hazır beton üretiminde en büyük maliyet kalemi olan ve hazır beton fiyatlarına doğrudan etki eden çimento fiyatları değerlendirilmiştir. Dosya mevcudunda yer alan grafik ve tablolar, hazır beton üretiminde kullanılan CEM 1 42,5 vasfındaki çimento fiyatlarına ilişkin hazır beton üreten teşebbüslerden alınan bilgiler kullanılarak hazırlanmış ve böylece çimento imalatçılarının hazır beton tesislerine uyguladıkları bu vasıftaki dökme çimento fiyatlarının bir yıl içindeki seyri incelenmiştir.¹

- (20) Dosya mevcudu grafiklerde, 2013 yılı içerisinde çimento fiyatlarının önemli miktarda artış gösterdiği görülmüştür. (.....)
- (21) Bununla birlikte, 2013 yılı içerisinde, hazır beton maliyetinin diğer önemli bir kaynağı olan motorin fiyatları yaklaşık olarak %6,67 oranında artmış, bu artış ilk 6 ayda %1,18, ikinci 6 ayda %5,59 oranında gerçekleşmiştir². Elektrik fiyatları ise ikinci 6 ayda %0,00308³ oranında artmıştır. Bunun yanı sıra, doğrudan fiyat artış oranları tespit edilemeyen işçilik, malzeme ve diğer bütün maliyetlerin ilişkilendirilmesi mümkün olan üretici fiyatları endeksine göre enflasyon oranı yıllık %7,16 olarak ölçülmüştür. Bu oran, çimento kireç ve alçı kategorisi için yıllık %10,56, ikinci 6 ayda %5,06'dır.
- (22) Son olarak başvuru sahiplerinin iddiaları kapsamında, Aydın ilinde incelemeye konu teşebbüslerce uygulanan fiyatlar, İzmir ilinde (.....) uygulanan hazır beton fiyatları ile karşılaştırılmıştır. Dosya mevcudu tablodan, başvuruya konu dönemde Aydın ilinde uygulanan fiyatların (.....), İzmir ili fiyatlarıyla aynı seviyelerde ya da altında olduğu görülmüştür.

I.4. Değerlendirme

- (23) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, "*belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar*" yasaklanmış ve aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde ise, "*mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" yasaklanan hallerden sayılmıştır.
- (24) Dosya konusu, Aydın ilinde faaliyet gösteren hazır beton sağlayıcısı teşebbüslerin aralarında anlaşarak hazır beton fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası ile Kanun'un 4. maddesinin 2. fıkrasının (a) bendinin ihlal edilip edilmediğine ilişkindir. Öneri sürecinde ilgili teşebbüslerde yapılan incelemelerde söz konusu iddiaları destekler nitelikte herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılamamıştır. Bununla beraber, anılan teşebbüslerden talep edilen bilgilere dayanılarak iddiaya konu 2013 yılı ikinci 6 ayına ait hazır beton satış fiyatları, çimento alım fiyatları ve diğer maliyet kalemleri incelenmiştir. Yapılan analizlerden, teşebbüslerin fiyat artışlarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmadan kaynaklandığına işaret eder nitelikte herhangi bir delil bulunamamıştır.
- (25) 4054 sayılı Kanun'da, rekabet hukuku anlamında bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda, muhtemel bir ihlalin varlığının tespiti bakımından, açıkça tanımı yapılmamakla birlikte, uyumlu eylem kavramına yer verilmiştir. Rekabet Kurulunun önceki kararlarında, anlaşma ile uyumlu eylem kavramlarının özünde aynı olmakla beraber, ispat standardı bakımından farklılaştığı; 4054 sayılı Kanun 4. maddesi kapsamındaki uzlaşmalar ile paralel davranışlar arasındaki ayrımın, ilave çeşitli delillerle ortaya konulması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca, teşebbüslerin ekonomik ve rasyonel gerekçelerle uyumlu eylem iddiasını çürütme şanslarının bulunmasının, tek başına bilinçli

¹ (.....)

² (.....)

³ (.....).

14-15/268-112

paralellikten uyumlu eylem sonucuna ulaşamayacağını ortaya koyduğu; bu çerçevede, sadece paralel davranışa dayanılarak uyumlu eylem iddiasında bulunulmamasının ve firmalar arasındaki bağlantıyı gösterir delillerin ortaya konulmasının önem taşıdığı; uyumlu eylemde bir anlaşmanın tüm unsurlarının varlığının aranmadığı, ancak uyumlu eylemin, tarafların davranışlarından açıkça anlaşılabilir bir koordinasyondan kaynaklanmasının gerektiği de vurgulanmaktadır.

- (26) Bunlara ilaveten uyumlu eylemin tespitinde ortaya çıkartılması gereken üç temel unsur; rakip teşebbüsler arasında bir ilişkinin varlığı; rakip teşebbüsler arasında ortak tavır sonucunu doğuran ve diğer rakip teşebbüslerin hareketlerini etkileyen davranışların varlığı ve rakip teşebbüsler arasında bağımsız hareket etme durumunun ortadan kalktığı durumların varlığı şeklinde sayılmıştır.
- (27) Dosya kapsamında yapılan incelemelerde, bazı teşebbüslerin birbirlerinden beton pompası kiralayabildikleri ve bu durumun da rakipler arasındaki iletişimin varlığına işaret ettiği tespit edilmiş olmakla birlikte, bu durumun ticari hayatın olağan akışı içerisinde gerçekleştiği ve yukarıda belirtilen anlamda uyumlu eylemin varlığını ispatlamak için yeterli olmadığı kanaatine varılmıştır. Bu çerçevede, yapılan inceleme ve analizlerde teşebbüslerin bir anlaşma ya da uyumlu eylem içerisinde bulunduğunu gösterir nitelikte yeterli bulguya ulaşamamış ve teşebbüslerin hazır beton fiyatları artışının çimento fiyatlarının artışı ile paralel bir seyir izlediği belirlenmiştir.

J. SONUÇ

- (28) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

(16.04.2014 tarihli ve 14-15/268-112 sayılı Kurul Kararı)

Kurul'un 16.04.2014 tarih ve 14-15/268-112 sayılı toplantısında görüşülen Aydın ilinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin tekelleşme yoluyla fahiş fiyat uyguladıkları, iddiasına yönelik olarak hazırlanan rapor ve incelenen dosya kapsamına göre Kurul'ca alınan 4054 sayılı kanunun 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmaması kararına aşağıdaki gerekçelerim nedeniyle karşıyım.

Dosya konusu ile alakalı başvuruda; Aydın bölgesinde faaliyet gösteren hazır beton firmalarının 2013 yılı Ağustos-Kasım aylarında hazır beton fiyatlarının 20₺/m³ artırıldığını, Aydın bölgesinde satılan hazır betonun çevre illere göre yüksek fiyattan satıldığını, İstanbul ve Kütahya'da 85₺/m³ olan hazır betonun Aydın'da 135₺/m³ olduğunu, hazır beton firmalarının bu fiyat artırımlarını anlaşma suretiyle yaptıklarını, hazır betoncular arasındaki anlaşmaların Haziran-Aralık dönemlerini kapsayacak şekilde çimento fabrikaları tarafından yapı ruhsatları paylaşılacak suretiyle yapıldığı kanaatinde olduklarını iddia etmişlerdir.

Karara konu Raporda, hazır beton üreten teşebbüsler arasında anlaşma ve uyumlu eylemi ortaya koyabilecek iletişim belgelerine ulaşamadığı için yapılacak herhangi bir işlem olmadığı sonucuna ulaşıldığı, ancak iddia konularını doğrular biçimde teşebbüslerin Ocak 2012- Mart 2014 döneminde hazır betonun fiyatını paralel olarak nitelenebilecek şekilde 70-80₺/m³ bandından 90-110₺/m³ bandına yükselttikleri taraflarca bu artışın gerekçesinin çimentoya, agrega, motorin ve işçiliğe yapılan zam

olduğunun ileri sürüldüğü, raportörlerin de bu açıklamaları makul karşıladıkları anlaşılmaktadır. Hazır betona yapılan zammın çimento, agrega, motorin ve işçiliğe yapılan zam ile açıklanması halinde anılan maddelerin hazır beton içindeki payı dikkate alındığında bunun %36-52 oranında yapılan zammı açıklamakta yeterli olmayacağı düşünülmektedir. Ayrıca Aydın'da faaliyet gösteren hazır beton tesisleri önemli bir bölümü %55-75 oranında fiyatı artırılmış çimento kullanırken yine aynı bölgede faaliyet gösteren (.....) tesislerinin (.....) kullandıkları çimento için 2013 yılı boyunca (.....) oranında fiyatı artırılmış çimento kullandıkları bilinmelidir. Bu tespit de hazır betonun fiyatının artışına çimento zammının gerekçe olmasını haklı çıkarmamaktadır.

Diğer taraftan çimento üreten teşebbüslerin kendi hazır beton tesislerine de çimento için aynı fiyatı uygulayıp uygulamadıkları, çimentodaki fiyat artışının aynen hazır beton fiyatına yansıtılıp yansıtılmadığı, çimento için hazır betona uygulanan fiyatlarla diğer müşterilere uygulanan fiyatlar arasında bir fark olup olmadığı, Aydın daki hazır beton fiyatlarının Aydın dışındaki iller ile özellikle örnek verilen Kütahya ve İstanbul illeri ile ülke genelindeki fiyatlarla aynı olup olmadığı ya da benzer artış trendleri içinde olup olmadığı ve son olarak da hazır betonda olan fiyat artışlarının ülkemiz ekonomisinin genelinde olan fiyat artışları ile uyumlu olup olmadığı konusunda karara konu raporda yeterli açıklamalar bulunmamaktadır.

Tüm bu hususlar göz önünde tutularak hazır betona ve çimentoya yönelik iddiaların sektörel ve bölgesel anlamda bir bütünsellik içerdiği dikkate alınarak Kuruma ulaşan çimento ve hazır beton ile ilgili iddiaları bir bütün içinde ele almanın ele gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği üzere, 4054 sayılı RKHK'nun 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil edeceği belirtilmiştir.

Dosya kapsamında yapılan tespitlerde teşebbüslerin paralel fiyat artırdıklarına yönelik kuşkuları güçlendiren tespitlerde bulunulmuştur. Bu tespitlerin varlığı adı geçen teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu tespitlerin anlaşma ya da uyumlu eylem olduklarına dair tespitler yapılamadığından soruşturma açılmayacağına yönelik kararda oluşan kanaate katılabilmek mümkün değildir.

Zira RKHK 'un 40.maddesinde geçen "Kurul resen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma çoğu kere açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için ön araştırma yapılmasına karar verir" hükmü ile 41. maddesinde geçen "ön araştırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir" hükümlerinin değerlendirilmesinde aslolanın rekabet ihlali şüphesi olduğu, bu varsa ön araştırmaya bile gerek olmadan doğrudan soruşturma açılabileceğidir.

Nitekim Danıştay'ın Kurul'un verdiği ön araştırma kararlarının temyizen incelendiği kararlarında; ön araştırma sürecinde elde edilen bilgi ve delillerin hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde soruşturma açılmamasını gerektiriyorsa soruşturma açılmayacağı, ancak bu sonuca ulaşmaya engel olacak bir kuşku varsa soruşturma açılması gerektiği hususu açık bir şekilde dile getirilmiştir.

14-15/268-112

Danıştay'ın bu kapsamda Kurul'un uyumlu eylemle ilgili olarak verdiği Maya kararlarını (27.06.2000 tarih 00-24/255-18 sayılı ve 23.09.2005 tarih ve 05-60/896-241 sayılı) tasdik ettiğinin bilinmesinde yarar bulunmaktadır.

Ön araştırma neticesinde Kanunun 4. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartların varlığına rağmen delil bulunamadığı gerekçesiyle soruşturma açılmaması sürecin henüz bitmemiş olması nedeniyle de doğru bir uygulama değildir. Bilindiği üzere süreç soruşturma sonunda alınacak nihai karara kadar devam etmektedir. Bu süreç içerisinde yeni delillerin tespitinin mümkün olabilecek olması, bu süreçte aktif işbirliğinde bulunabilecek teşebbüs yetkililerinin çıkabilecek olması mümkündür.

RKHK'nun 4. maddesinin son fıkrasında teşebbüslerin uyumlu eylem iddiasından kurtulmalarına imkan verecek savunma yapmalarına imkan verilmeksizin ya da onların açıklamalarının baştan doğru kabul edilerek onların lehine karar vermek kanunun verdiği hakların yeterince kullanılmadığı anlamına da gelmektedir.

Nitekim, 23-26/5/2013 tarihlerinde Polonya'da yapılan 12. ICN Konferansı'nın ikinci günü Otorite Etkinliği Çalışma Grubu'nun inceleme süreçleri başlıklı ana oturumunda konuşan Alman Rekabet Otoritesi Başkanı Andreas MUNDT'un otoritelerin kimi durumlarda proaktif olmaları gerektiğini belirtirken kendi ülkelerinden bir örnek vererek net olarak ihlal ortaya koymadıkları bir dosyada, pazardaki verilerin de kartele işaret etmesi nedeniyle, son anda ek bir inceleme yaptıklarını bu incelemenin teşebbüslerde ellerinde bilgi var izlenimi yarattığını ve o dosya ile ilgili olarak pişmanlık başvurusu aldıklarını ifade etmiştir. Bu da Kurumumuz uygulamaları için önemli bir uluslararası örneklik oluşturmaktadır.

Uyumlu eylem konusunda doktrinde de teşebbüslerin paralel davranışlarının uyumlu eylem kabul edilebileceği, paralel davranışlar ile bilinçli paralelliklerin delil başlangıcı kabul edilip soruşturma açılabilirliği oligopolistik yapının mutlaka fiyatları artırmak şeklinde oligopolistik bağımlılık olarak tecelli etmeyebileceği, kabul edilmektedir.

Sonuç olarak, Konya'da faaliyet gösteren hazır beton üreticisi teşebbüslerin birlikte fiyat artırdıklarına yönelik tespitler Kanunun 4. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartların varlığını ortaya koymakta ve iddiaları doğrulamakta olup, Danıştay Kararları ve doktrindeki görüşler doğrultusunda mevcut kuşkuları açıklığa kavuşturmak için soruşturma açılması gerekirken bunun yapılmaması kararına karşıyım.

Fevzi ÖZKAN
Kurul Üyesi